

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 9. De Apostatis & reiterantibus Baptismum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Heus à Schismate, id est scissura, *d. can. Schisma* xxxi. q. 1. quia Ecclesiam Dei, quæ una est, scindit. Et ideo omnis hæreticus est Schismaticus, quia ab Ecclesia Romana secundum aliquod dogma pervertum se dividit, non tamen e contra, *can. Loquitur, can. Alienus* xxiv. q. 1. Nam Schismaticus potest esse, licet nullum dogma contra sensum Ecclesiæ confingat; proindeque hæresis pugnat cum fide, non item Schisma, licet unitati Ecclesiæ adversetur, & ut inquit August. *lib. 99. Evang. secund. Matth. q. 1.* Schismaticos non una fides diversa facit, sed communis disrupta societas. Nec quilibet obedire recusans summo Pontifici, aliquid præcipienti, hoc ipso proprie schismaticus est, sed qui ei subesse non vult, tanquam Ecclesiæ capiti, Christi in terris vicario, non etiam si ideo, quia ejus persona sit illi infusa, *Azor. 1. p. lib. 8. cap. 2. r.* Nullum tamen est schisma, quod sibi tandem hæresis non confingat, ut rectè ab Ecclesia recessisse videatur, *can. inter hæresim, xxiv. q. 3.*

2. Schismaticorum pœna hodie est excommunicatio latæ sententiæ sive Bullæ cœnæ Domini, quæ exstat apud Navar. in *Manuali cap. 17.* Nam de jure communi non videntur ante Bullam fuisse generaliter excommunicati ipso jure, sed excommunicandi, *arg. cap. 1. hoc tit. can. Nullus fas Distinct. 19. can. De Liguribus xxxiv. q. 5.*

Nec obstat *cap. Licet sup. De elect. quia loquitur tantum de iis Cardinalibus, qui post electum Pontificem, communi duarum partium consensu, alium Pontificem receperunt, & de eo, qui post prædictam electionem contra electum se habet & gerit. Quamquam de jure communi non tamquam excommunicati ipso jure, sed tamquam schismatici fuerint vitandi, cap. 1. & 2. h. tit. & leges de hæreticis loquentes simul etiam loquantur de schismaticis, & hi pagani æquales habeantur, imò peiores, *d. can. Denique vii. q. 1. can. Non afferamus* xxiv. q. 1. graviorque debeat esse pœna, ut constat exemplo Dathan & Abiron qui propter hujusmodi crimen ab inferis, ruptis terræ compagibus, vivi absorpti sunt.*

3. Ordinationes item ac beneficiorum collationes, & rerum Ecclesiasticarum alienationes ab iis factæ, sunt irritæ & inanes, *d. cap. 1. & 2. h. s. juncto can. Ordinationes ix. q. 1.* scilicet

quoad executionem & functionem Ordinum: nam characterem imprimunt, & ordines ipsi per se subsistunt, *d. e. 2. h. s.* quia retinent potestatem Ordinis, sed ab ejus usu sunt suspensi. Potestate verò jurisdictionis verius est eos universaliter esse privatos, quia sunt extra Ecclesiam, *can. Novatianus vii. q. 1. can. Didicimus xxiv. q. 1. can. Alienationes xii. q. 2.*

Verius quoque videtur, schismaticos esse irregulares, *cap. Quia diligentia 5 sup. De elect. Can. Nos consuetudinem Dist. 12. can. Conveniensibus 1. q. 7. Azor. 1. p. Institut. moral. lib. 8. c. 20 q. 18.*

TITULUS IX.

De Apostatis & reiterantibus baptismum.

1. *Apostata quis dicatur.*
2. *Apostasia alia est Fidei, alia Obedientiæ, alia Religionis.*
3. *Pœna Apostatarum.*
4. *Conc. Trid. decret. de Regularibus ad alium Ordinem transeuntibus.*

1. **A**postatarum sacrilegum quoque nomen est, *l. 4. Cod. De Apostasia.* & Apostasia gravissimum crimen, in ipsum Deum principaliter tendens. Imò Apostata in eo deteriores hæreticis sunt, quia fidem semel in baptismo susceptam, non in parte, ut hæretici, sed in totum deserant, *l. 1. 2. & 3. Cod. eod.* Additur de reiterantibus baptismum, quia & hi velut apostatæ sunt, dum à priori baptismo recedunt per ejus reiterationem.

Apostata Græcis idem est, qui Latinis desertor seu rebellis vel etiam transfuga, ut qui à Principe vel duce suo ad hostes transit seu fugit: & Apostasia idem est, quod rebellio seu desertio, à Græco ἀποστασία, id est Defectio vel Deseratio. Hic verò pressius sumitur Apostata pro eo, qui temerariè recedit à statu Fidei, vel Obedientiæ, aut Religionis, quam semel professus est. Diciturque Apostata, quasi retrò stans sive abiens, ut ex D. Aug. refert Gratianus

Nan

rianus

tianus, *can. Non observetis* XXVI. q. 7. & Apostasia significat ejusmodi temerarium recessum; quamquam hæc allusio potius sit ad nomen, quam origo nominis.

2. Itaque nomen Apostatæ tripliciter hoc loco sumitur. Primò pro eo; qui deserit susceptam semel à se Fidem Christianam, & transit ad Judaismum, Paganismum aut Mahometi impietatem; diciturque Apostata perfidia vel renegatus, de quo loquitur *Tex. in can. Non potest* 2. q. 7. Differtque ab Hæretico, quia is tantum ex parte deficit à fide Catholica, Apostata verò ex toto: à Pagano autem differt, quòd is contradicat fidei, quam nullo modo antè suscepit, Apostata verò repugnet fidei, quam ante ipsa fuit professus: à Judæo distinguitur, quòd is contradicat fidei, quam in typis, figuris & umbris antè tenuit. Secundò dicitur Apostata, qui Monasticam Religionem; & terriò, qui susceptum Ordinem sacerum deserit, *can. fin. Distincti*. 50. *can. Quantumlibet Distincti*. 47. *can. Beatus* III. q. 4. Sed & quartum est genus Apostatarum, eorum scilicet, qui supetioris vel Ecclesiæ præcepta transgreduntur, *cap. Si quis* 2. & *cap. Illud* 4. *sup. De majorit. & obedientia*. Vide *Glof. & Panorm. ad cap. 1. hoc tit.* latè Menoch. *De arbitr. iud. q. lib. 2. cap. 6. casu* 546. & *Mascard. De probationibus concl.* 112.

3. Diversimodè autem Apostatæ à Jure coercentur. Primò publicatione bonorum, non extantibus propinquis, *lib. 1. 3. & 4. Cod. eod.* Jus præterea testandi; vel testimonii dicendi, vel succedendi non habent. *d. 3. l. Cod. eod. can. Non potest* 2. *quæst.* 7. ipsoque jure sunt infames, *can. Alieni* 2. *quæst.* 7. *d. can. Beatus*, *can. Si quis* III. *quæst.* 4. & qui alteri apostasiæ auctor fuerit, eum cum dispendio fortunarum etiam capite puniendum censuerunt Theodof. & Valentin Imp. *lib. 5. Cod. eod.* Insuper Apostatæ Religionis, mancipandi sunt carceribus, donec desertum Religionis habitum resumpserint, *cap. penult. hoc tit.* & deprehensi in crimine, qui scilicet deserto Ordine Clericali & habitu in Apostasia tamquam laici conversantur, post trinam quidem monitionem, si Clericus fuerit primæ tonsuræ, sacri verò Ordinis apostatæ ipso jure, ut communis obtinuit, vel post unam saltem monitionem, amittunt

privilegium Clericale, *cap. 1. hoc tit. junctio cap. In audientia* 25. & *c. Contingit* 45. *inf. De sententia excommunic.* Quod accipit de privilegio Canonis *Si quis suadente* XVI. q. 4. Et propterea in eos manum iniicientes non incidunt in dicti Canonis excommunicationem. Vide *Panorm. in d. 6. l. hoc tit.* Bern Diaz *in Pract. Crim. Canonica cap. 142.* & *Covarr. Pract. quæst. cap. 32. num. 2.*

4. Ut verò in Religiosis seu Regularibus Apostasiæ cesset suspicio, mandat Conc. Trident. *Sess.* 25. *cap. 19.* ut nemo Regularis cujuscumque facultatis vigore, transferatur ad laxiorem Religionem, neve habitum Religionis suæ occultè ferat, sed publicè, & *cap. 4. ejusdem Sess.* verat, ne Regularis à suis recedat Conventibus, etiam prætextu ad superiores suos recedendi, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint. Statuitque, ut qui sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tanquam defector sui instituti, puniatur. Nihil autem inibi deficit de transitu ad æquè arctam vel arctiorem Regulam: sed exstat ea de re Constitutio Pii V. an. 1569. quam refert Azor. *1. p. Moral. Institut. lib. 12. cap. 14.* qua rescindit & abrogat omnes facultates, præter jus commune concessas, recipiendi vel retinendi Religiosos alterius Ordinis, etiam laxioris. Refert ibidem & aliam Pii IV. Constitutionem, qua facultatem summi Pœnitentiarii restrinxerat, statueratque, ne ex causis etiam piis, facultatem standi extra Monasterium concederet, citra consensum Superiorum, & alia, quæ ibidem videre licet. Aliarum præterea Constitutionum extravaganantium, huc spectantium, meminit Zerola *p. 2. V. Monachi* §. 89. & 10.

Sunt autem Religiosi fugitivi quorannis requirendi, & extrahendi in claustra, ex *Constitut. Greg. IX c. fin. sup. De Regularibus*. Quid verò de ejusmodi statutorum sit cum in Gallia edictis Regiis tum in Belgio Caroli V. edito, *dato Bruxellis* 1535. vide apud Zyp. *hoc tit. num. 7. 8. 9.* Ubi etiam refert, quid statuerit Gregor. XIII. de bonis cum Apostatarum, tum aliorum Religiosorum, extra monasterium morientium. Caterùm causas Apostatarum & Regularium, extra monasteria sua

vagan-

vigantium, Pius V. Ad Sedem Apostolicam revocavit, P. Matth. in vii. *Decret. lib. 3. tit. 7. c. 2.*
Denique subiiciendum hic esset aliquid de secunda parte Tit. hujus, nempe de reitanti-
bus baptismum; verum ea de re sufficienter dictum est à nobis jam antè *lib. 1. Tit. 16.*

TITULUS X.

De his qui filios occiderunt.

1. Parricidium qui committere dicantur.
2. Poena parricidarum.

Superioribus Titulis vidimus de iis criminibus, quæ principaliter in Deum committuntur: consequenter videndum est de illis, quæ principaliter tendunt ad læsionem proximi, quibusque aut corpus & vita proximi læditur, aut pudicitia thorufve offenditur, aut res & bona proximi exteriora attrahantur & violantur. Primi generis est homicidium, & inter homicidiorum genera gravissimum, quod in filios sive descendentes, & in parentes seu ascendentes committitur, diciturque generali nomine Parricidium; & adeo grave est, ut Quintil. in Declamationibus omnia scelera maximum appelleret: & Solon interrogatus, cur nullam legem in parricidas tulisset, responderit: Non expectasse se tale scelus unquam potuisse committi.

1. Dixi, generali nomine vocari Parricidium; nam licet Parricidæ propriè vocentur parentum interfectores, aut qui suæ patriæ, quæ cuique parentis est loco, excidium aut vim attulerint, Cicero 1. *Officior.* tamen postea lege Pompeja cautum fuit, ut parricidii teneantur non solum, qui patrem vel matrem, sed & ii, qui fratrem, sororem, patrualem, matrualem, filium, filiam, & alias personas, in *l. 1. D. ad l. Pomp. de parric.* enumeratas, occiderint.

2. Poena parricidarum more majorum sive de

jure Civili fuit hæc, ut virgis sanguineis verberati, ac deinde in furi culeo, cum cane & gallo gallinaceo, vipera, & simia, in mare vel in amnem proicerentur, *l. penult. D. d. tit. Cicero pro Roscio Amerino* Vide Gregor. Tholosan. *Synag. juris universi lib. 36 c. 24.* Gothofred. *ad l. penult.*

Jure verò Canonico suaderetur matri, quæ iracundiæ calore ducta filium occiderit, si quidem inupta vel vidua sit, ut in monasterium ingrediatur, in quo reliquo vitæ cursu peccatum deploret, *cap. 1. b. 1.* Si verò sit conjugata, non ideo à marito est separanda, sed alia poena ei imponi decet, *c. 2. b. 1.* Quod si infantulus de nocte cum patre & matre mortuus reperiatur, nec appareat, utrum à patre vel à matre oppressus sit vel suffocatus, extra culpam omnem non sunt parentes, indiciturque poenitentiarum annorum, quorum unum peragant in pane & aqua, *cap. ult. hoc tit.* si quidem peccasse in eo intelliguntur, quod infantem in communem lectum recipiendo, periculo oppressionis vel suffocationis exposuerint. Qui matrem occiderit, eodem jure poenitere debet per decem annos, juxta formam præscriptam in *can. Latorem xxxiii. q. 2.* At verò, qui parentem per furorem occiderit, impunitus manebit: nam sufficit eum furore ipso puniri, *l. pen. §. fin. D. ad l. Pomp. de parricidiis, l. 14. D. de officio Praefidis*

TITULUS XI.

De infantibus & languidis expositis.

1. Poena exponentium infantes & languidos.

Omnino quoque inhumanitate & crudelitate referti sunt, & tanto detiores homicidio, quanto calamitosioribus id inferunt, inquit Justin. *Novel. 153 in fine*, qui scilicet infantes ac minores septennio exponunt seu abiciunt, ut vel pereant, vel ab aliis, commiseratione motis, suscipiantur & alantur, *can. Si expositus distm. 87.* Etenim necare videtur non tantum is, qui partum præfo-

Nam 2 cat,